

УДК 021.1:[355.451+004.77:316.77]-0 43.86

Оксана Желай,

<https://orcid.org/0000-0001-5498-0559>,

кандидат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: ksenia0101@ukr.net

Роль бібліотеки у розвитку системи внутрішньосупільних інформаційних обмінів.

У роботі проаналізовано роль бібліотек щодо якісного інформаційного наповнення внутрішньосупільних комунікацій та затвердження бібліотечних закладів як інформаційно-комунікативних сучасних центрів.

Ключові слова: бібліотеки, внутрішньосупільні інформаційні обміни, інформаційно-аналітичний супровід, дистанційне обслуговування.

В умовах посилення загальносвітових інформаційних впливів та інтенсифікації інформаційних обмінів актуалізується значення бібліотек – сучасних інформаційних центрів, що виступають інтеграційним чинником національних інформаційних ресурсів, залишаються доступним та безкоштовним джерелом отримання необхідних знань та достовірної інформації, стають платформою соціокомунікативних процесів у громадах.

Сьогодні для успішного розвитку сучасної країни необхідно приймати оперативні управлінські рішення в усіх сферах суспільства на основі ґрунтовного аналізу існуючого досвіду та кращих світових практик. Тому зростає затребуваність інформаційно-аналітичних бібліотечних продуктів у сферах державного управління, політики, бізнесу, освіти, культури.

У процесі науково-дослідної роботи з інформаційно-аналітичного супроводу органів державної влади, корпоративних структур та інших

замовників, співробітниками аналітичних підрозділів НБУВ: СІАЗ, НЮБ і ФПУ відпрацьовуються технології та механізми найбільш ефективного інформаційного обслуговування і створення бібліотечного інформаційно-інтелектуального продукту.

У професійному доробку співробітників аналітичних служб НБУВ закріплено досвід: застосування новітніх електронних ІКТ у процесі виготовлення інформаційно-аналітичних бібліотечних продуктів та оперативного забезпечення матеріалами споживачів (адресна розсилка на e-mail); науково-інформаційного забезпечення власного веб-представництва – сайту ЦДСК НБУВ (<http://nbuv.gov.ua>); інформаційного супроводу бібліотечного блогу СІАЗу; участі у прес-конференціях, що організуються провідними мас-медіа; організації виступів у ЗМІ експертів ЦДСК тощо.

Завдяки такому багажу знань, професійним навикам і творчому підходу співробітникам аналітичних підрозділів вдалося організувати роботу в дистанційному режимі та продовжити виконувати всі напрями діяльності НЮБ, СІАЗ та ФПУ протягом 2020–2021 рр. у карантинний період, а також в умовах жорстких «локдаунів» через всесвітню пандемію захворюваності на Covid-19. На веб-сайті ЦДСК НБУВ можна ознайомитися з монографіями науковців НБУВ, інформаційно-аналітичними матеріалами СІАЗ, НЮБ і ФПУ та переліком проектів, що реалізуються ними.

В процесі здійснення аналітичними структурами НБУВ дистанційного обслуговування відбувається розсилка інформаційно-аналітичних продуктів СІАЗ, НЮБ і ФПУ на e-mail центральних органів державної влади, відомств, громадських організацій: у ВРУ, КМУ, РНБО, посольства України у Польщі, Грузії та ін., а також по Україні на 2926 електронних адрес регіональних органів влади та самоврядування: в ОДА, РДА, облради, райради, ОТГ.

Реформа децентралізації влади в Україні актуалізувала питання якісного експертного інформаційно-аналітичного забезпечення територіальних громад, державних владних та самоврядних органів, в тому числі з боку бібліотечних установ. Адже в процесі реалізації адмінреформи

керівникам і депутатам новостворених районів і громад треба приймати багато важливих рішень, пов'язаних з функціонуванням ОТГ, роботою реорганізованих РДА, повноваженнями тощо.

Представники регіональних органів державної влади та місцевого самоврядування регулярно отримують аналітичні матеріали СІАЗ, НЮБ і ФПУ НБУВ для використання у своїй роботі, а також оприлюднюють випуски бюлетенів на своїх сайтах для забезпечення суспільно-важливою оперативною інформацією місцеву громаду.

Бюлетені СІАЗ, НЮБ та ФПУ НБУВ, що надходять в усі регіональні представництва місцевих владних і самоврядних структур, регулярно та оперативно висвітлюють урядові заходи та рішення, ефективність впроваджуваних змін і реформ, суспільно значимі події у країні та за кордоном, результати громадських обговорень, вітчизняний та зарубіжний досвід вирішення певних питань державного управління, самоврядування тощо. Розміщені у випусках аналітичні статті наукових співробітників НБУВ містять широкий спектр оцінок фахівців і експертні висновки стосовно ситуації у країні та перспектив розвитку.

Соціальне призначення бібліотек розглядається у сучасному бібліотекознавстві як одна із сутнісних функцій, завданням якої є надання якомога ширшого доступу до соціально значущих документів, інформування всіх спільнот і громад про стратегічні наративи щодо реформ та розвитку країни, затвердження бібліотечних закладів як інформаційно-комунікативних сучасних центрів.

Наразі осучаснені та модернізовані бібліотеки стають науково-культурними центрами об'єднання місцевих громад, що підтверджують численні приклади, серед яких Житомирська ОУНБ ім. Ольжича – сучасний інформаційно-культурний центр, де, окрім книжкового фонду та електронних видань, читачам пропонують виставки, комп'ютерні курси, тренінги та майстер-класи. У Львові Перша Львівська Медіатека, URBAN бібліотека, Wiki-бібліотека, Smart бібліотека серед іншого успішно виконують і роль

громадських інформаційно-комунікативних центрів. Як наголошують у прес-службі Львівської міської ради: бібліотеки – не книгозбірні, а місця для думання, обміну досвідом та генерування цікавих ідей.

ВГО УБА закликала органи державної влади та місцевого самоврядування зробити все необхідне для модернізації всіх бібліотек, адже сучасні бібліотеки є потужним інструментом для розвитку спроможної громади, людського капіталу та інтелектуального суспільства.

Очевидно, що бібліотекам для забезпечення всезростаючих суспільно-інформаційних запитів необхідно мати сучасну матеріально-технічної базу та якісний телекомунікаційний зв'язок, а бібліотечним фахівцям необхідно вміти застосовувати в роботі новітні ІКТ, орієнтуватися у суспільно-інформаційній проблематиці, вдосконалювати бібліотечний сервіс.

UDC 021.1:[355.451+004.77:316.77]-0 43.86

Oxana Zhelai,

<https://orcid.org/0000-0001-5498-0559>.

PhD (Social Communications), Senior Research,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: ksenia0101@ukr.net

The role of the library in the development of the system of intrasocial information exchanges.

The paper analyzes the role of libraries in terms of quality information content of internal public communications and the approval of library institutions as information and communication centers of modernity.

Keywords: libraries, intrasocial information exchanges, information-analytical support, remote service.